

ΤΗΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Μεταξύ σφυρίδας και λεμονόπιτας ο Φρανσουά Ολάντ και οι οικοδεσπότες του αντάλλαξαν αρκετές φιλοφρονήσεις. Αυτό όμως που πραγματικά εντυπωσίασε τον γάλλο Πρόεδρο ήταν ότι σχεδόν όλοι όσοι συνάντησε την Τρίτη τού απύθυναν τον λόγο στα γαλλικά. Από τον Πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά έως τους ντόπιους επιχειρηματίες.

Ο Ολάντ δεν παρέλειψε να σχολιάσει δημοσίως το γεγονός και να αστείευτεί με τον Γιάννη Στουρνάρα, ο οποίος - όπως είπε - μίλησε αγγλικά, δηλαδή τη «γλώσσα των αγορών». Τι δεν είπε, αλλά υπαινιχθηκε έτσι ο Ολάντ; Τα αγγλικά είναι η πρόζα των εμπόρων, ενώ - σύμφωνα με το έθνος που επινόησε τη λέξη «σοβινισμός» - γαλλικά μιλούν η ποίηση και η φιλοσοφία.

Ο γαλλομαθής Ευ. Βενιζέλος μίλησε με τον Ολάντ στη μητρική γλώσσα του γάλλου Προέδρου

Η πολιτική πάντως στην Ελλάδα μιλούσε πάντα δεύτερες γλώσσες - γλώσσες που υποδεικνυαν κάθε φορά και το πρότυπο προς το οποίο πολιτευόταν εκείνος που τις μιλούσε. Ποιος μπορεί να πει ότι τα καθαρά γερμανικά του Κώστα Σημίτη δεν απηχούσαν και το στυλ διακυβέρνησής του; Και ποιος μπορεί να αρνηθεί ότι η ελαφρώς καλιφορνέζικη προφορά στα ανεπίληπτα american English του Γιώργου Παπανδρέου δεν μαρτυρούσε την εμμονή του με τους πειραματισμούς και τους νεωτερισμούς που χαρακτηρίζουν και τα campus των αμερικανικών πανεπιστημίων;

Από τα «μπαϊρακτάρικης» εκφοράς αγγλικά του νεότερου Καραμανλή έως την απόφαση του Τσίπρα να περιορίζεται πια στην ασφάλεια της μητρικής του γλώσσας, οι γλώσσες των πολιτικών δεν ήταν ποτέ άμοιρες συμβολισμών. Ελεγαν πάντα περισσότερα από τις λέξεις.

ΓΑΛΛΙΚΑ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ενεκα η εξορία στο Παρίσι, μιλούσε γαλλικά. Η σερραϊκή προφορά βέβαια ήταν πολύ σκληρή για να πεθάνει. Ο αστικός μύθος τον θέλει να έχει πει την περίφημη φράση «θα σας κάνω Σαμουνί». Για να υποδηλώσει τα μεγαλεπήβολα σχέδιά του για το χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού ενώ έκοβε την κορδέλα των εγκαινίων. Θα το έκανε σαν το χιονοδρομικό τού Σαμονί στις Άλπεις, αλλά οι συνδηλώσεις υποσχέσεώς του στα ελληνικά προδίδαν τις εκουχρολήσεις του προθέσεις.

Ο γαλλόφωνος Βενιζέλος φυσικά μίλησε στα γαλλικά με τον Ολάντ. Ο γαλλομαθής γαρ. Παρότι είναι γνώστης και της αγγλικής, αυτή δεν ήταν ο φόρτος του. Ο κατά γενική ομολογία ευφραδής στη μητρική του γλώσσα, ο πολιτικός δεν ακούγεται τόσο ευφάνταστο για τη ρητορική του δεικνύοντας στα αγγλικά. Τουναντίον, η σύγκριση κανείς μια κοινοβουλευτική αγόρευση του προέδρου του ΠΑΣΟΚ με δηλώσεις στα ξένα

Τα σερραϊκά γαλλικά, ο frozen war και άλλες ιστορίες μετάφρασης

Η πρόσφατη «επίθεση» γαλλομάθειας στον Φρανσουά Ολάντ και άγνωστες λεπτομέρειες για τον χειρισμό ξένων γλωσσών από τους έλληνες πολιτικούς

μίντια σε ένα από τα Eurogroup, όπου βρέθηκε ως υπουργός Οικονομικών, θα ανακαλύψει ότι έως και ο Βενιζέλος μπορεί να κομπιάζει. «Γκρις ιζ α κάντρι γουίτ στράκτσουραλ ντιφίκιουλτις», έχει δηλώσει. Εννοώντας προφανώς difficulties (ντίφικαλτις).

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΗΜΙΤΗ. Ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης υπήρξε αγαπημένη περσόνα κάθε τηλεοπτικής σάτιρας εξαιτίας των συχνών-πυκνών σαρδάμ του. Η ατάκα του «είναι μακέτο

τούτο το έργο» έχει περάσει πια στην ιστορία. Όπως και πολλές άλλες παραδρομές της σημίτειας γλώσσας. Η αλήθεια είναι ότι ο Σημίτης μιλούσε πολύ πιο άνετα στα γερμανικά από ό,τι στα ελληνικά!

Και αυτό φάνηκε τον Ιανουάριο του 2012 που ήταν προσκεκλημένος σε εκδήλωση του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ στο Βερολίνο. Το θέμα ήταν η ελληνική κρίση και δίπλα του στο πάνελ βρισκόταν ο «Κόκκινος Ντάβι» Κον-Μπεντίτ. Ο Σημίτης μίλησε στο κοινό σε άπταιστα γερμανικά. Με την εμφανή άνεση ενός ανθρώπου που γνωρίζει σε βάθος τη γλώσσα. Λογικό, είχε σπουδάσει Νομική στο Πανεπιστήμιο Μάρμπουργκ της Δυτικής Γερμανίας, όπου ξεκίνησε και την ακαδημαϊκή του καριέρα το

1959 ενώ έχει επίσης διδάξει και στα πανεπιστήμια της Κωνσταντίας και του Γκίσεεν.

ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΚΟ ΑΞΑΝ. Στο βιογραφικό του Κώστα Καραμανλή επισμαίεται ότι μιλά με ευχέρεια αγγλικά, γερμανικά και γαλλικά. Στο YouTube βέβαια κυκλοφορεί βιντεάκι από επίσημες δηλώσεις του στο πλευρό του Γκέρχαρντ Σρέντερ. Ο πρώην πρωθυπουργός, αφού μιλά από το πόντιουμ γερμανικά, λέει «Das sage ich in Griechisch» («αυτό θα το πω στα ελληνικά») κάνοντας τον Σρέντερ να αναφωνήσει: «Gut», δηλαδή «ωραία». Ως γνήσιος πολύγλωσσος, ο Καραμανλής μπερδεύτηκε και υπέπεσε σε έναν μικρό αγγλισμό. Αντί για «auf Griechisch», όπως είναι στα γερμανικά, είπε «in Griechisch». Όσο για τα αγγλικά, ο πάλαι ποτέ καταλλπότερος τα μιλάει με βαρύ ελληνικό αξάν, θυμίζοντας καρικατούρα Έλληνα από αμερικανική ταινία.

Ο Γιώργος Παπανδρέου εξάλλου σχεδόν εντυπωσίαζε φίλους και αντιπάλους εντός συνόρων κάθε φορά που μιλούσε τη γλώσσα του Σαίξπηρ, έστω και με αμερικανική προφορά. Αρθρωνε λόγο ωσάν να σκέφτεται στα αγγλικά, χρησιμοποιώντας ιδιωματισμούς και εκφράσεις που λίγοι έλληνες συνάδελφοί του γνωρίζουν. Στην πραγματικότητα βέβαια δεν μιλούσε μία ξένη γλώσσα. Τον Παπανδρέου ανέθρεψε, ως γνωστόν, αμερικανίδα μητέρα.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ. Αυτός που φίνεται πάντως χαμένος στη μετάφραση είναι ο Αλέξης Τσίπρας. Το τελευταίο κρούσμα ήταν η ατάκα «frozen war», ελληνιστί «παγωμένος πόλεμος». Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ αναφερόταν στον Ψυχρό Πόλεμο, αυτόν που οι αγγλόφωνες ανά την υφήλιο αποκαλούν Cold War. Τα αγγλικά του είχαν γίνει θέμα ήδη από την προεκλογική περίοδο. Τότε που έδινε συνέντευξη στην Κριστιάν Αμανπούρ του CNN. Εξαιρετικά χαλαρός, με το γνωστό στους εγχώριους παρατηρητές μειδίαμα ξεστόμισε το διάσημο «madam Merkel». Θα μπορούσε να παραβλέψει κανείς ότι η σωστή προσφώνηση είναι Chancellor Merkel, αλλά ο Τσίπρας αποκάλυψε τη γερμανίδα Καγκελάρια «μαντάμ», από αυτές που έχουν τα σχέπια με τα κόκκινα φωτάκια στην εξέδρα. Όσο για το «νταϊρέκτλι του δε κελ»; Η Αμανπούρ μάλλον δεν άντεξε και διακριτικά τον διόρθωσε λέγοντας στην αμέσως επόμενη ερώτησή της το σωστό «directly to hell». Χωρίς «δε». Η συγκεκριμένη συνέντευξη προκάλεσε μεγάλη καζούρα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ίσως γι' αυτό από τότε μέχρι και την τελευταία, προ εβδομάδος, παρουσία του στο BBC μιλάει στα ξένα ΜΜΕ με διερμηνέα.

Πολλοί τον στήριξαν πάντως στο facebook. Με επιχειρήματα. «Οι γερμανοί πολιτικοί δεν μιλούν καμία ξένη γλώσσα». «Ο Ομπάμα γιατί μιλάει μόνο στα αγγλικά;». «Θα διαπραγματευτεί το Μνημόνιο στα ελληνικά και οι άλλοι θα καταλαβαίνουν με μεταφραστές. Αλλιώς, ας μάθουν αυτοί ελληνικά». Δύσκολα άλλωστε θέλει κανείς να δει τον εαυτό του ή τη χώρα από την απόσταση που προσφέρει μέσω του εργαλείου της γλώσσας μια άλλη κουλτούρα.

